

Kutsukyyti
kuntakehityslautakunta 22.4.2026
jatkolinjaukset lausunnoille

Selvitystyö

Kutsupohjaisen joukkoliikenteen mahdollisuudet maaseutumaisessa ympäristössä, pilotti Mäntsälä -selvitys Traficommin osarahoituksella

keskeiset nostot/kalvot seuraavissa:

s. 4 avoin joukkoliikenne

s. 5 kouluautot

s. 11 vertailu

s. 15 konsepti

s. 18 palvelualueet

s. 19 kustannukset

Avoin joukkoliikenne

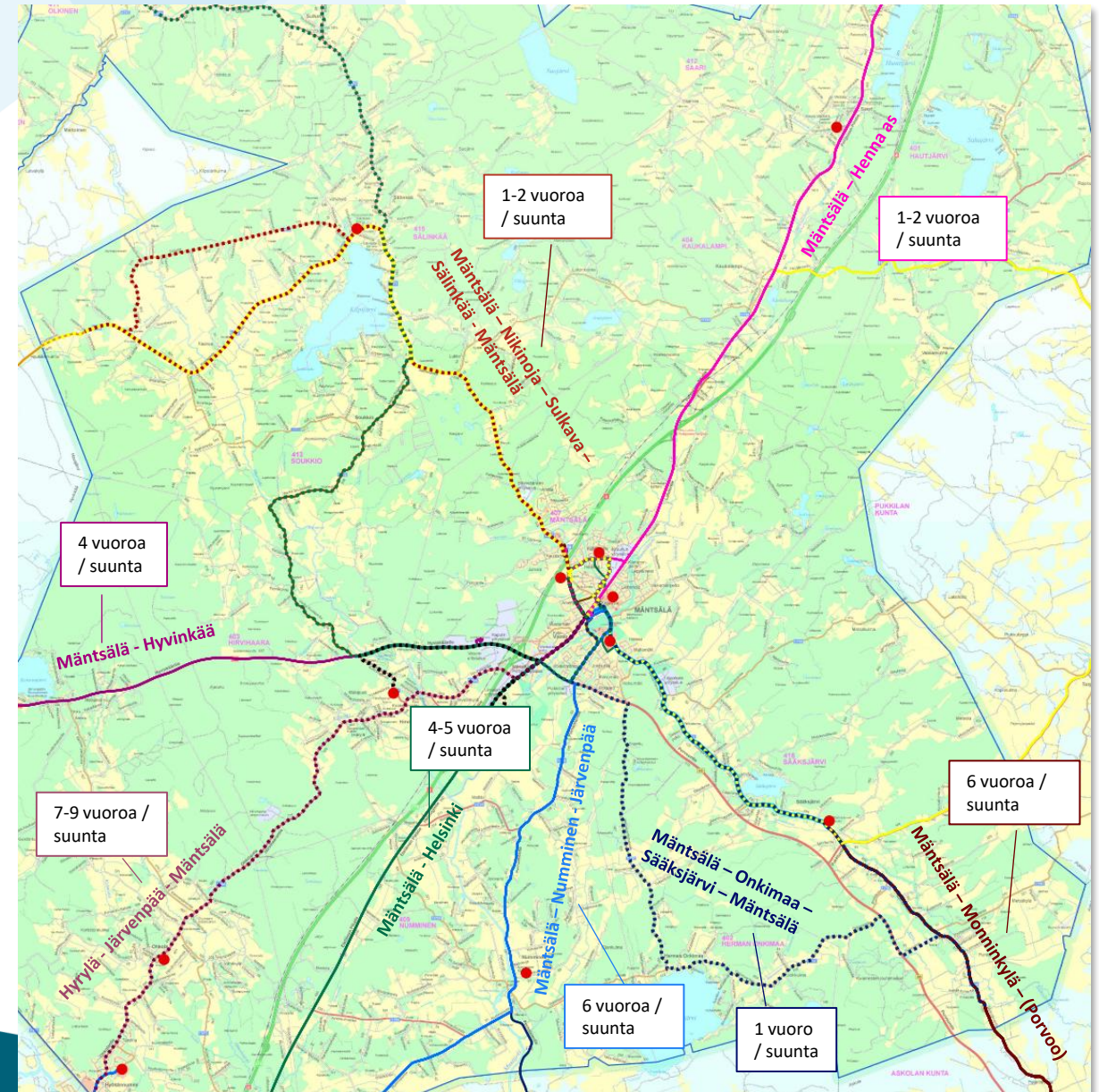

Mäntsälässä on merkittävä määrä avointa joukkoliikennettä. Z-junaliikenne Helsinki-Mäntsälä-Lahti muodostaa tärkeän joukkoliikenteen runkoyhteyden. Naapurikuntiin suuntautuva linja-autoliikenne on pääosin ELY-keskuksen kanssa järjestettyä ostoliikennettä. Lisäksi on muutamia kunnan omia avoimia bussivuoroja sekä markkinaehtoisia vuoroja.

Joukkoliikenne on toteutettu erityisesti koululais-, opiskelija- ja työmatkaliikenteen tarpeisiin.

Nykyisen avoimen joukkoliikenteen haasteena ovat mm.

- Tietoisuus olemassa olevasta liikenteestä on vähäistä
- Aikataulu- ja reittitiedot ovat hajanaisia ja niitä on vaikea löytää ja ymmärtää
- Pysäkkien saavutettavuus – reitit kulkevat liian kaukaa
- Aikataulut eivät palvele asiointitarpeita
- Iltaisin ja viikonloppuisin joukkoliikennettä ei ole

Koulukuljetukset

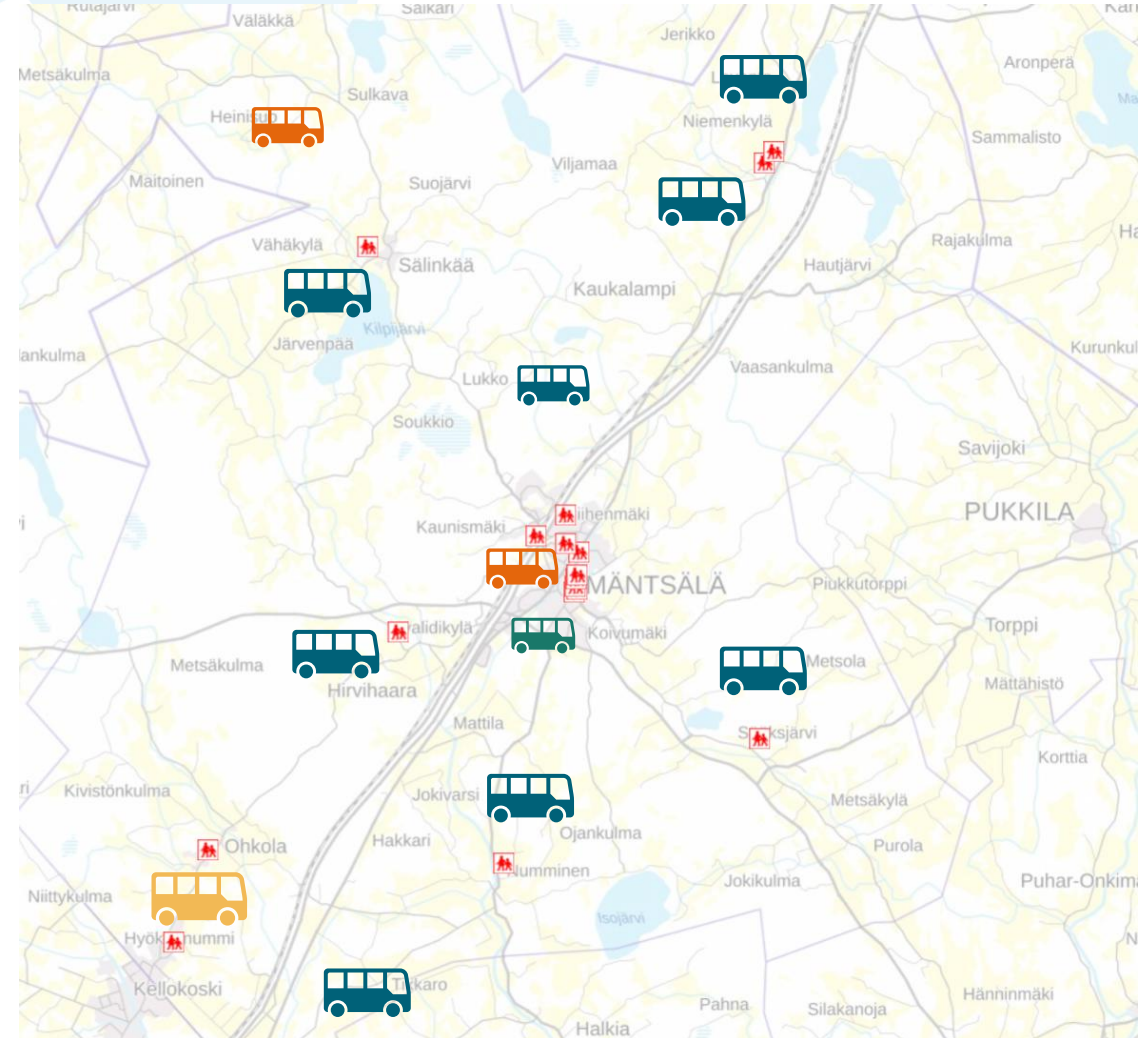

Koulukuljetukset ja ostovuorot on kilpailutettu syksyllä 2024. Sopimuskausi alkaa elokuussa 2025 ja on nelivuotinen syksyyn 2029 saakka. Tämän jälkeen on vielä 2+2 vuoden optiomahdollisuus.

Kilpailutus on toteutettu alueittain päiväautoina, missä kunta on hankkinut käyttöönsä kapasiteetin tietyille alueelle enintään 9h/per päivä. Ajet voivat olla välillä noin 6.30 – 17. Kustannus pysyy samana riippumatta autojen käyttömäärästä.

Päiväautojen sopimukset mahdollistavat myös muiden ajojen, esim. palveluliikenteen, lisäämisen ajoihin, mikäli ajoaikataulu sallii. Kalustona on pääasiassa 16-30 paikkaisia pikkubusseja. Kilpailutuksessa ei ole vaadittu ajoneuvoihin maksupäätteitä.

Kouluautot eri alueilla	
Alue	Paikkamäärä vähintään
Arola-Hyökännummen alue	22
Nummisten alue	22
Ohkola-Hyökännummen alue	30
Pohjois-Mäntsälä-Kirkonkylän alue	16
Etelä-Mäntsälä-Kirkonkylän alue	12
Sääksjärven alue	22
Kirkonkylän alue	16
Hirvihaaran alue	22
Mäntsälä-Sipoo-Mäntsälä	8 + 2 invapaikkaa
Sälinkään alue	16 ja 22
Saaren alue	22 ja 22

Vertailu

	VE Reitti	VE Kutsu	VE Koulu	VE Seteli
Palvelun tyyppi	Kiinteä reitti ja (ainakin osin kiinteä) aikataulu. Osa alueista voi olla vain kutsusta.	Kutsusta liikennöitävä. Ei kiinteää reittiä. Kiinteä lähtöaika pääte pysäkiltä, jos on tilauksia.	Kuten VE Reitti, mutta hyödynnetään toteutuksessa kouluautoja	Mahdollistetaan asiointiliikenne tukemalla asukkaiden taksimatkoja
Kyydin tilaaminen	Kyytiin voi myös nousta ilman tilausta. Kutsusuudet soittamalla kuljettajalle.	Soittamalla, tekstiviestillä tai edellisen kyydin päätteeksi.	Kyytiin voi myös nousta ilman tilausta. Kutsusuudet soittamalla kuljettajalle.	Soittamalla alueella toimivalle hyväksytylle taksitoimijalle. Vaihtoehtoisesti toimijat voidaan kilpailuttaa alueittain.
Selkeys	+++ (erityisesti ilman kutsusuutta)	+/-	++	--
Kustannukset*	Korkein , kustannus n. 20 000 € /reitti/v.	Hieman pienemmät kuin reittivaihtoehdossa . Kustannus n. 15 000 – 20 000 € /reitti/v.	Matalimmat , koska auton kustannukset on kertaalleen jo (lähes) maksettu. Lisäkustannus n. 5 000 € /reitti/v.	Vähäisellä käytöllä erittäin kustannustehokas kunnalle. Todennäköisesti kallein käyttäjälle.
Mallin edut	Käyttäjille selkeä. Helppo kilpailuttaa ja tarjota. Helppo toteuttaa, kun ei tarvitse huomioida muita kuljetuksia. Omalla autolla voidaan pienellä lisäkustannuksella ajaa muutakin joukkoliikennettä.	Tyhjänä ajaminen vähenee. Lyhyemmät kävelymatkat. Helppo toteuttaa, kun ei tarvitse huomioida muita kuljetuksia. Omalla autolla voidaan pienellä lisäkustannuksella ajaa muutakin joukkoliikennettä.	Kustannustehokkuus, kun voidaan hyödyntää samaa kuljettajaa. Ei välttämättä edellytä uutta kilpailutusta.	Voi olla edullinen, jos käyttöä on vähän (samalla tavoitteet eivät toteudu täysimääräisesti)
Haasteet / haitat	Kustannukset nousevat helposti korkeiksi. Kävelymatkat voivat olla pitkiä, jos ei ole kutsusuuksia.	Soittaminen lisää käyttämisen kynnystä. Haastavampi tarjota. Aikataulut elävät paljon tilausten mukaan, mikä voi lisätä asiakkaiden odotusta. Aikataulu rajoittaa kapasiteettia.	Aikaikkuna auton käyttöön voi olla liian tiukka. Autoille on päivisin muutakin käyttöä (edellyttää, että auto varataan asiointiliikenteelle). Asiakkaan voi olla hankala hahmottaa, että kouluauto on asiointiliikennettä.	Byrokratia, päätökset, kriteerit . Ei ole kaikille avoin, tai jos on, kustannustehokkuus kärsii. Edellyttää paljon opastavaa markkinointia, koska malli ei ole tuttu. Päällekkäinen HVA:n –palvelun kanssa.

*Kustannus arvioitu keskipäivän liikenteelle (5h liikennöintiväli) yhdelle reitille kerran viikossa ajettuna.

Mäntsälän Kyläkyytipalvelu -konsepti

TAVOITTEET

Asukkaat pääsevät palveluiden pariin

Mallitiset kustannukset

Helppo käyttää

PALVELUN TYYPI JA TOTEUTUSTAPA

- Reittipohjaisesti + osa alueista kutsusta
- Kuljettaa reitin varrelta keskustaan ja takaisin
- Reitiltä voidaan poiketa tilauksesta aikataulun salliessa
- Toteutetaan nykyisiä kuljetussopimuksia hyödyntäen tai erillisellä autolla

PALVELUAJAT JA PALVELUALUE

- Palvelua eri kylille 1x /vk
- Meno noin klo 9:30-10:30.
- Paluu noin klo 12:30-13:30.
- Palveluaikoja voidaan räätälöidä alueelle sopivaksi, esim. kouluautojen käyttö huomioiden
- Palvelualueet noudattelevat koulukuljetusalueita
- Kutsualueet merkitään reittikarttaan

TILAAMINEN & MAKSAMINEN

- Kyytiin voi nousta reitin varrelta ilman tilausta
- Kutsuosoituksilla tilaaminen soittamalla tai tekstiviestitse
- Tilaus viimeistään edeltävänä päivänä
- Tilausaika noin 9 – 15 välillä (sovitettava liikennöitsijäkohtaisesti)
- Kiinteä hinta 5€/suunta tai 10€/menopaluu
- Maksu kyytiin noustessa (korttimaksu)
- Kunnan lipputuote myös mahdollinen

KALUSTO

- Koulukuljetuksissa käytettävät pikkubussit tai muu vastaava kalusto.
- Istumapaikkamäärä 16-22 paikkaa.
- Aluekohtaisesti voidaan sallia pienemmän kaluston käyttö.

LOMA-AIKOJEN TOTEUTUS

- Palvelu samanlaisena myös koulujen loma-aikoina
- Ei palvelua jouluna, juhannuksena tai muina arkipyhinä
- Lisätilaus loma-ajalle (jos hyödynnetään kouluautoja) tai yhdistetään erilliseen hankintaan.

SEURANTA JA RAPORTOINTI

Seurataan:

- Matkustajamäärä
- Asiakastytyväisyys
- Lipputulot

Palvelualueet

Alustavasti palvelualueiksi on tunnistettu:

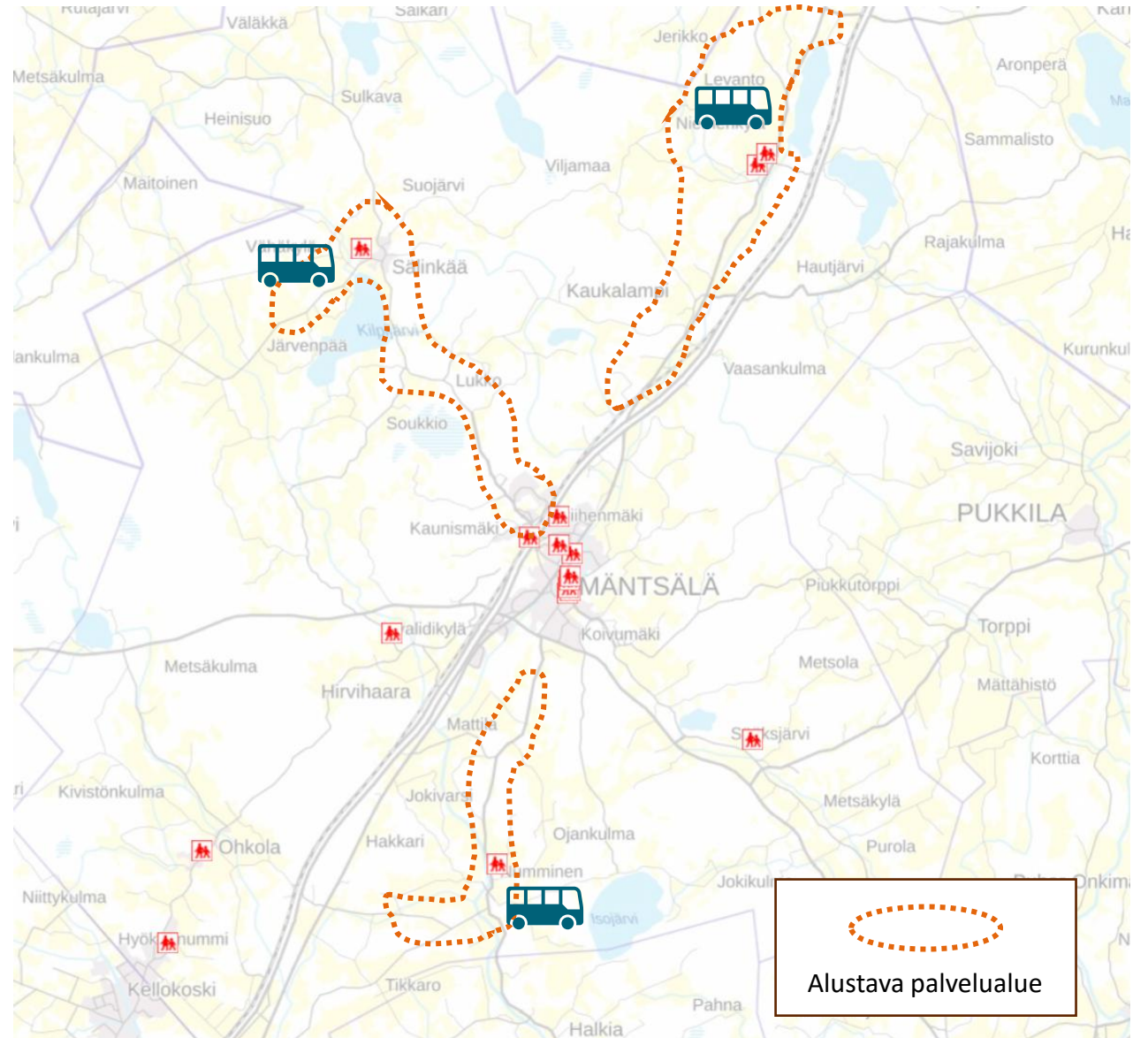
- Levanto-Saari –alue (palvelua testattu)
- Sälinkään alue (palvelua toivottu)
- Nummisten suunta

Liikenne on mahdollista aloittaa portaittain alue kerrallaan alkaen Levanto-Saari –alueesta, jossa palvelusta ja kysynnästä ollaan jo tietoisia järjestetyn pilotin kautta.

Uusia palvelualueita voidaan lisätä tarpeen ja kysynnän mukaan, erityisesti, jos hyödynnetään kouluautoja. Erillisenä hankintana toteutettaessa portaittain käyttöön otto tulee huomioida hankinnassa. Kouluautoja hyödynnettäessä on huomioitava riittävän ajat koulukuljetusten välissä sekä autojen varaaminen asiointiliikenteen käyttöön.

Uusien palvelualueiden käyttöönotossa tulee huomioida riittävä markkinointi ennen palvelun aloitusta. Myös kysyntää voidaan etukäteen arvioida esimerkiksi alueen kyläkerhossa toteutettavan kyselyn avulla.

Muilla kuin edellä esitetyillä alueilla on jo olemassa olevaa asiointin mahdollistavaa bussiliikennettä (esim. Ohkola) tai palvelulle ei ole tunnistettu riittävää kysyntää. Mikäli tarvetta ilmenee, on konseptia mahdollista laajentaa myös muille alueille.

Lipputulotavoite ja kustannustenjako

Matkustuspotentiaalia on arvioitu karkealla tasolla perustuen työn aikaisiin haastatteluihin ja vuorovaikutukseen, pilotin käyttäjämääriin, ikäihmisten määriin eri alueilla sekä liikennepalveluselvityksen kyselyn tuloksiin.

Näiden perusteella realistinen matkustajamäärä on noin 5 – 10 matkustajaa päivässä edestakaista reittiä kohden, kun palvelua tarjotaan yhden kerran viikossa. Tavoitteita asetettaessa tulee huomioida, että liikkumistottumusten muutokset vievät aikaa.

Arvio matkustajamäärästä:

- Levanto ja Sälinkää:
 - 300 edestakaista matkaa /reitti /vuosi (keskimäärin noin 6 matkustajaa /liikennöintipäivä)
 - Lipputulot hinnoittelusta riippuen noin 2 000 – 3 000 € /reitti /vuosi
- Numminen:
 - 250 edestakaista matkaa /vuosi
 - Lipputulot hinnoittelusta riippuen noin 2 000 € /vuosi

Konseptin toteuttaminen on mahdollista sekä kouluautoa hyödyntäen, että koulukuljetuksista täysin erillisellä ajoneuvolla. Alle on kuvattu kustannusero kahdella eri toteutustavalla. Erillistä autoa käytettäessä kouluautot vapautuvat muihin ajoihin.

Esimerkeissä lipun hintana on käytetty 5€ /suunta ja matkustajamääränä 4–6 matkustajaa /päivä.

	Erillinen auto	Kouluautoilla
Reittejä	3	3
Kustannusarvio / reitti	n. 20 000 € /v	n. 5 000 € /v
Lipputuloarvio / reitti	2 000 – 3 000 € /v	2 000 – 3 000 € /v
Kustannukset yhteensä	60 000 € /v	n. 15 000 € /v
Lipputulot yhteensä	6 000 – 9 000 € /v	6 000 – 9 000 € /v
Maksupäätökulu	Sisältyy	Noin 1 000 €
Kustannus lipputulot huomioiden yhteensä	Noin 50 000 € /v	Noin 10 000 € /v

Linjaukset jatkoon (pohjaluonnos 22.4.2026):

toteutusmalli – kutsukyyti pohjautuen päivähintaisiin kouluautoihin

kesäajan liikenne (kesä 2027) – selvitetään kysyntä kutsuliikenteen käynnistymisen jälkeen matkustajilta eli linjataan myöhemmin asia

esteettömyys – autot eivät ole esteettä, suunnattu omatoimisesti kulkeville, kuljettavat eivät pysty avustamaan - > huomioitava viestinnässä

asemakaava-alueet voi olla osittain mukana, jos reitti antaa myöten ja autossa tilaa

alueet mistä liikkeelle – Saaren alue, Sälinkään alue (muut alueet jos tulee tarpeeksi kysyntää)

maksut – 5 €/suunta

maksupäätteet – pankkikortin lukulaite tavoitteena, selvitetään tarkemmin

Kustannukset

- kutsukyytiin varattavan päivähintaisen auton kustannuksen siirto osapäivän osalta sivistyspalveluilta joukkoliikenteen kustannuspaikalle (jako päivähintaisen auton osalta) – yksinkertainen sisäinen jakosuhte määritetään erikseen (esim. 100 e/kutsukyytiin varattu päivä)
- sivistyspalveluille voi tulla joitain lisäautotilauksia lisää, joita voidaan kattaa em. kustannussiirrolla

Eteneminen ja päätöksenteko

kunnan jory 31.3.2026

kuntakehityslautakunta 22.4.26 pohjaesitys ja lausuntopyyntö

sivistyslautakunta 28.4.26 + vaikuttamistoimielimet (vanhus- ja vammaisneuvosto)

linjaukset 20.5.26 tai 10.6.2026 kuntakehityslautakunta

->toteutus syksy 2026 n. lokakuusta alkaen tai kun koulujen lukujärjestykset ovat vakiintuneet